

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/210/2017
Identifikačné číslo spisu:	1615210963
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1615210963.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletých 1/ T., narodeného XX. januára XXXX, 2/ S., narodeného XX. júna XXXX, a 3/ S., narodenej XX. apríla XXXX, bývajúcich u matky, zastúpených opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Malacký, so sídlom v Malackách, Záhorácka 2942/60A, deti rodičov - matky T., bývajúcej v H., zastúpenej Mgr. Katarínou Berkešovou, advokátkou v Malackách, Břeclavská 3, a otca G., bývajúceho vo N., o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, vedenej na Okresnom súde Malacký pod sp. zn. 9 P 162/2015, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2017 sp. zn. 20 CoP 165/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2017 sp. zn. 20 CoP 165/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacký rozsudkom z 27. júna 2016 č. k. 9 P 162/2015-69 rozviedol manželstvo G. a T., uzavreté 19. augusta 2000 v Rohožníku, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu Rohožník vo zväzku IV., ročník 2000, na strane 48, pod poradovým číslom 9, na čas po rozvode zveril maloletých do osobnej starostlivosti matky, určil, že zastupovať maloletých a spravovať ich majetok budú obaja rodičia, uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého T. sumou 220,- eur mesačne, maloletého S. sumou 200,- eur mesačne a maloletú S. sumou 200,- eur mesačne, vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky počnúc právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva, styk otca s maloletými neupravil a rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 23 ods. 1, 2 a 3, § 24 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 25 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 63 ods. 1, 2 a 3, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov, vecne tým, že mal preukázané, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené, že ich manželstvo neplní svoj spoločenský účel a nemožno očakávať obnovu manželského spolužitia, preto manželstvo rozviedol. S rozhodnutím o zverení maloletých do osobnej starostlivosti matky a o ich zastupovaní a správe ich majetku oboma rodičmi vyslovili všetci účastníci súhlas. Po zistení schopností, možností a majetkových pomerov rodičov a odôvodnených potrieb maloletých mal za to, že otec je schopný prispievať na výživu maloletých v

určenej výške, ktorá podľa jeho názoru zodpovedá odôvodneným potrebám maloletých s prihliadnutím na ich vek a ďalšie záujmy a zároveň tak bude realizované právo maloletých podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Styk otca s maloletými na žiadosť oboch rodičov neupravil. O trovách konania rozhodol podľa § 144 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie matky rozsudkom z 31. mája 2017 sp. zn. 20 CoP 165/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku o výživnom je vecne správne. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav, správne vyhodnotil vykonané dôkazy, vec správne právne posúdil, odôvodnenie jeho rozhodnutia je dostatočné a presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Matka počas odvolacieho konania neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok iné rozhodnutie. Za situácie, keď sa obaja rodičia podieľajú na výžive maloletých, pretože žijú s nimi v spoločnej domácnosti, nemožno prisvedčiť názoru matky, že určené výživné je neprimerané a malo by byť vo vyššej sume, lebo otec sa podieľa na výžive maloletých vo väčšej miere ako len platením výživného. Podľa názoru odvolacieho súdu schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca umožňujú, aby platil výživné pre maloleté deti vo výške určenej súdom prvej inštancie a túto sumu považuje za dostatočnú na úhradu potrieb maloletých detí. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „C.m.p.“).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala matka dovolanie, ktoré odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ C.s.p. tvrdiac, že nesprávnym procesným postupom jej súd znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že 7. marca 2017 osobne doručila odvolaciemu súdu podanie „Doplnenie odvolania“ zo 6. marca 2017. Odvolací súd ale toto podanie omylom založil do iného súdneho spisu a do spisu 9 P 162/2015 bolo aj spolu s prípisom zaslané až 26. júla 2017. Odvolací súd vo veci rozhodol 31. mája 2017, pričom s týmto jej podaním sa vôbec nezaoberal, hoci v ňom boli uvedené skutočnosti preukazujúce zmenu pomerov na strane oboch rodičov, ktoré nastali po rozhodnutí súdu prvej inštancie, avšak pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Z tohto dôvodu odvolací súd sa vlastnou chybou neoboznámil s kompletným spisovým materiálom, vec posudzoval na základe neúplných informácií a nevykonal ňou predložené dôkazy, ktoré by mohli mať za následok iné rozhodnutie vo veci. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Otec vo vyjadrení k dovolaniu matky uviedol, že nesúhlasí s navyšovaním výšky výživného a zopakoval, že sa na výžive maloletých detí podieľa vo zvýšenej miere aj inou formou ako len platením výživného. Podľa jeho názoru odvolací súd pri rozhodnutí zohľadnil doplnenie odvolania matky zo 6. marca 2017 a o výške výživného rozhodol správne. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie matky „zamietol“.

5. Opatrovník maloletých k dovolaniu matky uviedol, že rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií považuje za správne, spravodlivé a zohľadňujúce záujem maloletých detí.

6. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami zákona Civilného mimosporového poriadku. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Právna úprava v Civilnom mimosporovom poriadku týkajúca sa prípustnosti dovolania v civilných mimosporových konaniach (§ 76 C.m.p.) sa však nevzťahuje na konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (§ 111 až § 122 C.m.p.), preto bolo potrebné posudzovať prípustnosť dovolania otca podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané

(§ 424 C.s.p.), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je procesnou povinnosťou dovolať sa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade dovolať sa uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. V ustanovení § 420 C.s.p. je upravená prípustnosť dovolania z dôvodu existencie väd zmätočnosti. Vady zmätočnosti predstavujú v zákone taxatívne vymedzené prípady, ktoré predstavujú vážne procesné nedostatky, pre existenciu ktorých je potrebné rozhodnutie zrušiť bez ohľadu na to, či táto procesná vada mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

12. Pre naplnenie dôvodu dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil účastníkovi konania realizovať jemu patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Za porušenie práva na spravodlivý proces možno považovať taký postup súdu, ktorým sa znemožnila, odňala alebo sťažila realizácia tých

procesných práv, ktoré účastníkovi civilného súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, čím bola zmarená možnosť jeho aktívnej účasti na konaní.

14. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi. V tomto zmysle sa pod postupom súdu myslí nielen postup senátu a predsedu senátu (sudcu), ale aj úkony iných pracovníkov súdu, pokiaľ sa tento nesprávny postup následne prejavil v nesprávnom rozhodnutí súdu tak, že súd nesprávny postup vyhodnotí ako porušenie práva na spravodlivý proces.

15. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že matka 14. septembra 2016 podala odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Malacky z 27. júna 2016 č. k. 9 P 162/2015-69. K jej odvolaniu sa vyjadrili otec podaním z 30. septembra 2016 a opatrovník maloletých podaním z 10. októbra 2016. Po doručení odvolacej repliky matky z 11. novembra 2016 bol spis 24. novembra 2016 predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd v Bratislave o odvolaní rozhodol rozsudkom z 31. mája 2017 sp. zn. 20 CoP 165/2016. Po tom, ako bol spis vrátený súdu prvej inštancie na ďalšie procesné úkony, krajský súd 26. júla 2017 zaslal za spisom podanie matky „Doplnenie odvolania“ zo 6. marca 2017 spolu s prípisom, z ktorého vyplýva, že toto podanie bolo omylom založené v inom súdnom spise senátu 20 CoP. Podľa odtlačku podacej pečiatky krajského súdu doplnenie odvolania matky bolo tomuto súdu osobne podané 7. marca 2017 (č. l. 140).

16. Podľa § 62 ods. 1 C.m.p. odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Podľa § 62 ods. 2 C.m.p. odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. Podľa § 63 C.m.p. v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

17. Civilný mimosporový poriadok na rozdiel od všeobecnej úpravy v Civilnom sporovom poriadku je postavený na koncepcii úplného apelačného systému. V mimosporových konaniach zmena a dopĺňanie odvolacích dôvodov nie je obmedzená lehotou na podanie odvolania a procesnú aktivitu účastníkov konania vrátane tzv. práva novôt neobmedzuje princíp koncentrácie. Z toho vyplýva, že aj v odvolacom konaní je možné uvádzať nové skutočnosti a predkladať nové dôkazné návrhy a súd je povinný v súčinnosti s účastníkmi konania zistiť skutočný stav veci a na účely tohto zistenia vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí (čl. 6 C.m.p.).

18. V prejednávanej veci matka 7. marca 2017 krajskému súdu osobne doručila podanie „Doplnenie odvolania“ zo 6. marca 2017, v ktorom argumentuje, že sa od vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie zásadne zmenili pomery u všetkých účastníkov konania. Krajský súd v Bratislave o odvolaní rozhodol rozsudkom z 31. mája 2017 sp. zn. 20 CoP 165/2016. Z obsahu tohto rozhodnutia nevyplýva, že by sa odvolací súd doplnením odvolania matky zaoberal a vysporiadal sa so skutočnosťami v ňom tvrdenými. Uvedené podanie matky bolo založené do predmetného spisu 26. júla 2017, teda až po rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci samej napriek tomu, že od 7. marca 2017 bolo v dispozícii krajského súdu.

19. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že uvedený procesný postup odvolacieho súdu treba považovať za nesprávny a v jeho dôsledku bola dovolateľke znemožnená realizácia procesných práv, ktoré jej procesné predpisy priznávajú, a zmarená možnosť jej aktívnej účasti na konaní, a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie matky je preto procesne prípustné podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a matka v ňom dôvodne namieta ňou uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti. Z tohto dôvodu dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.